

PROTOCOL

School en echtscheiding

2013-2017

De Malelande
Juttepeergaarde 2
3824 BE Amerfoort
033-4564410
malelande@kpoa.nl

Inleiding

Dit protocol is geschreven om ouders en leerkrachten een handreiking te geven, in het omgaan met de gevolgen van een echtscheidingssituatie. Een echtscheiding bespreekbaar maken, is de eerste stap om het belang van het kind veilig te kunnen stellen.

De ideale situatie is immers een goede samenwerking tussen ouders, kind en de school.

School heeft de belangen van het kind te behartigen, zonder zich te mengen in de daadwerkelijke situatie tussen de scheidende ouders. School heeft een zelfstandige informatieplicht ten opzichte van de beide ouders van het kind.

Ouders worden verwezen naar de website van De Malelande waarop dit protocol te vinden is, wanneer bij de leerkrachten bekend is dat zij zich in een echtscheidingssituatie bevinden of inmiddels gescheiden zijn.

Voor dit protocol is gebruik gemaakt van gegevens zoals vermeld in het protocol: Kinderen scheiden mee en de uitgave Bond KBO (informatieplicht ouders).

Ouderlijk gezag

Er bestaan nog steeds misverstanden over de regelgeving en kennis over echtscheiding. Een aantal belangrijke termen rondom ouderlijk gezag worden hieronder toegelicht.

Wie zijn de ouders van het kind?

Er wordt over ouders gesproken die volgens de wet de vader of moeder zijn. Meestal zijn dat de biologische ouders. Dit geldt niet altijd in de ogen van de wet.

Moeder is

- De vrouw uit wie het kind geboren is
- De vrouw die het kind heeft geadopteerd

Vader is

- De echtgenoot van de moeder op het moment dat het kind geboren wordt (tenzij vaderschap wordt ontkend)
- De man die het kind heeft erkend of geadopteerd
- De man wiens vaderschap door de rechter is vastgesteld
- De man die het kind heeft geadopteerd

Niet-ouder

- Een “niet-ouder” is de partner van één van de ouders

Wat houdt ouderlijk gezag in?

In Nederland staan alle kinderen onder de 18 jaar onder gezag. Ouders hebben vaak gezamenlijk gezag. Dit noemen wij ouderlijk gezag. In geval van scheiding behouden beide ouders gezamenlijk gezag, tenzij een rechter dit anders heeft bepaald. In dat geval heeft één ouder het gezag. Alleen in die gevallen waarin geen van de ouders het gezag kan uitoefenen, bijvoorbeeld omdat ze beiden zijn overleden of omdat de rechter het gezag bij de ouders heeft weggehaald, oefent een ander dan een ouder het gezag uit. Deze persoon wordt de voogd genoemd.

Wat houdt een echtscheiding in?

Dat twee mensen die getrouwd waren, besloten hebben hun huwelijk te beëindigen. We kennen geen juridische term voor samenwoners die uit elkaar gaan, vaak wordt er dan ook gezegd dat de ouders gaan ‘scheiden’.

Wat is een omgangsregeling?

In een omgangsregeling worden de afspraken vastgelegd over het contact tussen het kind en de ouder bij wie het kind niet woont. Het gaat om bezoek, maar ook telefonisch en schriftelijk of emailcontact.

De gevolgen van een echtscheiding

Het kind

De gevolgen van een echtscheiding voor een kind zijn vaak ingrijpend. Vaak kunnen leerkrachten dit signaleren in het veranderende gedrag van een kind. Onderstaande veranderingen kunnen voorkomen bij een kind waar in het leven een scheiding speelt.

- **Concentratieproblemen** kunnen de kop op steken. Het kan moeilijk zijn voor een kind de aandacht erbij te houden, terwijl er zoveel vragen door zijn/haar hoofd spelen.
- **Stil zijn.** Een kind dat normaal gesproken lekker aanwezig is in de klas, kan ineens heel stil en teruggetrokken worden.
- **Slechtere leerprestaties.** Het kind zit niet lekker in zijn/haar vel en presteert daardoor slechter.
- **Gedragsproblemen.** Het blijft wel lastig vast te stellen of de gedragsproblemen daadwerkelijk in verbinding staan met de echtscheiding.
- **Onzekerheid.** Een kind dat eerder goed zelfstandig kon werken, heeft nu ineens uw hulp nodig, terwijl dit gedrag niet bij de leerling past.
- **Huilen.** In uw ogen kan het kind om niets ineens beginnen te huilen. U doet er goed aan een gesprek met het kind te hebben en de achterliggende gedachte proberen te achterhalen.
- **Faalangst.** Kinderen in een echtscheidings situatie hebben meer kans om faalangst te ontwikkelen. Kinderen trekken zich meer terug en vinden minder aansluiting bij de omgeving.

De ouders

Voor de ouders is scheiden een ingrijpende gebeurtenis. Scheiden kan vergeleken worden met een rouwproces. Er wordt verlies geleden, door de ouders en de kinderen. Ouders kunnen in deze situatie steun en erkenning zoeken bij de leerkracht. In dat geval is het voor de leerkracht van belang geen partij te worden of oordeel te hebben. Het belang van het kind staat voorop.

De leerkracht

De leerkracht signaleert de veranderingen die bij het kind genoemd zijn. Praten met het kind is belangrijk. Laat zien en merken dat u er voor het kind bent, toon betrokkenheid. Het kind moet weten dat het altijd bij u terecht kan. Kies geen partij tussen vader en moeder, probeer niet te oordelen, dit versterkt het loyaliteitsprobleem. U dient het belang van het kind. Informeer het kind dat het geen kant hoeft te kiezen, kinderen mogen van beide ouders houden. Dit is een van de redenen waarom u als leerkracht, rust en veiligheid kan geven aan het kind.

Enkele suggesties voor een gesprek met een kind:

- Maak het kind duidelijk dat er altijd ruimte is voor de gevoelens die hij/zij ervaart. Ook verdriet hoort erbij.
- Vraag of het kind wel hulp of ondersteuning wil krijgen van u.
- Maak duidelijke afspraken met het kind. Er wordt snel gezegd dat een kind altijd bij de leerkracht terecht kan. Altijd kan helaas niet.
- Laat u niet storen tijdens een gesprek. Luister aandachtig en neem er de tijd voor.
- Probeer het kind zelf oplossingen te laten bedenken. U kunt beter doorvragen, dan kant en klare oplossingen aan te dragen.
- Benoem de situatie zoals deze is. Moeilijkere onderwerpen moeten ook bespreekbaar gemaakt kunnen worden.
- Betrek kinderen bij zaken die voor hen plezierig en belangrijk zijn. Voorkom isolatie in de groep.

Er zijn een aantal zaken die u niet moet doen:

- Bagatelliseren van deze problemen. Het is voor kinderen al moeilijk om te erkennen dat zij in deze situatie zitten.
- Vertellen hoe zij met hun gevoelens om moeten gaan. Erken de gevoelens wel, zij moeten hierin hun eigen weg zien te bewandelen.
- Geef kinderen geen valse hoop zoals: het kan altijd nog goed komen.
- Een oordeel geven over de situatie en daarmee ook de ouders beoordelen\zeggen dat het zo heeft moeten zijn.
- Het totale gedrag van een kind herleiden tot de echtscheiding.

Kinderen in een echtscheidingssituatie hebben steun nodig. Ouders kunnen deze steun niet altijd geven, zij kunnen bezig zijn met het verwerken van hun eigen verlies en gevoel.

In de groep

Het kan zinvol zijn het onderwerp echtscheiding in de groep ter sprake te brengen. Houd wel rekening met de ontwikkelingsfase en de leeftijd van de kinderen. Voorzichtigheid is geboden. Laat kinderen weten dat het er is, maak het bespreekbaar. In individuele gevallen waarin het kind heen en weer geslingerd wordt, zich onzeker en verlaten voelt, is het niet verstandig de vertrouwensband tussen u en het kind in de groep open te breken.

Met de ouders

Het contact met de ouders is van wezenlijk belang voor het kind. De neutrale zone op school verdient wel de voorkeur voor ouders die een slechte onderlinge verstandhouding hebben. Ouders zullen gewezen worden op hun verantwoordelijkheden, zonder dat de problemen ontkend worden. Probeer de zorg over het kind te delen.

Informatie over het kind aan de ouders

Er wordt gedurende het schooljaar informatie verstrekt door de groepsleerkracht aan de ouders van de kinderen in de groep. Als de ouders samen het gezag uitoefenen, geldt ook na een scheiding dat de informatievoorzieningen over het kind vanuit school gericht is op beide ouders. De school kan zich van deze verplichting niet af maken door te stellen dat men alleen contact zoekt met de ouder bij wie het kind woont en dat die dan maar moet zorgen dat de informatie ook bij de andere ouder terecht komt. Beide ouders krijgen dezelfde informatie over hun kind.

Bij een juridisch ouder die geen gezag heeft ligt het anders. In dat geval hoeft de school deze ouder alleen te informeren als hij of zij daar om vraagt. Een ouder zonder gezag heeft geen recht op inzage in het leerling dossier maar hij dient wel, op zijn verzoek, op hoofdlijnen over zijn kind geïnformeerd te worden (bijvoorbeeld door toezending van een kopie van het rapport). Alleen als de school meent dat het informeren van de ouder niet mogelijk is in verband met zwaarwegende belangen van de leerling, kan de school beslissen om de ouder niet of maar beperkt te informeren. Het gaat in deze afweging vooral om de veiligheid van het kind.

Daarvan kan sprake zijn als het belang van het kind wordt geschaad door de informatieverstrekking. De school moet die afweging zelf maken. Ze kan zich niet beroepen op bijvoorbeeld de opvatting van Jeugdzorg, al kunnen de argumenten die zij noemen wel

meewegen in de beslissing van de school. Ligt er een uitspraak van de rechter dat de juridische ouder geïnformeerd moet worden, dan houdt de school zich daaraan.

Omgekeerd dienen ouders de school te informeren over relevante gebeurtenissen en omstandigheden inzake het gezag over het kind, maar ook over bijvoorbeeld een wijziging in de woonplaats van het kind en adreswijzigingen van de ouders.

Schoolgids

De schoolgids is digitaal beschikbaar en voor beide ouders ter inzage op de website. Beide ouders hebben een inlogcode voor onze digitale communicatieservice Digiduif. Via Digiduif worden zij op de hoogte gebracht van activiteiten en gebeurtenissen op school. De ouder die als 'hoofdverzorger' is aangemeld, kan zich via Digiduif inschrijven voor de oudergesprekken.

Oudergesprekken

Er worden 2 a 3 keer per jaar geplande oudergesprekken gevoerd op school. De school geeft er de voorkeur aan dat beide ouders gezamenlijk op het oudergesprek komen. Wanneer ouders gegronde redenen hebben om niet gezamenlijk te komen, wordt in overleg met de leerkracht bepaald hoe beide ouders geïnformeerd worden.

Bij incidentele gesprekken over een kind, zullen eveneens beide ouders geïnformeerd worden door de leerkracht. Informeert school de ouder zonder gezag op zijn verzoek over zijn kind, dan is het in het kader van een open werkwijze gebruikelijk om de ouder die gezag heeft, daarover te informeren.

Correspondentie

Correspondentie over het kind, activiteiten in de groep, excursies etc. zal aan beide ouders verstrekt worden door de leerkracht/school via Digiduif.

Rapporten/kleuterverslag

Rapporten (groep 3-8) worden twee keer per jaar uitgereikt aan de kinderen. Het kleuterverslag wordt eenmaal per schooljaar meegegeven. Het originele rapport wordt verstrekt aan de verzorgende ouder op die dag. Een kopie voor de andere gezaghebbende ouder wordt op diezelfde dag per mail verstuurd.

Schooldossier

Het dossier is voor beide gezaghebbende ouders ter inzage beschikbaar. Om het dossier in te zien, dient u een afspraak te maken met de intern begeleider.

Stiefouders

Kinderen van gescheiden ouders, kunnen in de loop van de tijd geconfronteerd worden met een nieuwe relatie van de ouder, die deel uit gaat maken van het gezin. Ook hierover heeft de school een duidelijk beleid opgesteld. Voor de oudergesprekken worden alleen de ouders uitgenodigd (dit zijn de ouders belast met het ouderlijk gezag). Mocht het zo zijn dat er maar één ouder met het ouderlijk gezag is belast, dan kan een eventuele nieuwe partner bij de oudergesprekken aanwezig zijn. Zijn er twee gezaghebbende ouders en is duidelijk dat slechts één van hen komt, dan mag alleen met uitdrukkelijke toestemming van de andere gezaghebbende ouder, een nieuwe partner aanwezig zijn bij de oudergesprekken. De stiefouder kan wel van zijn of haar kant informatie verstrekken aan de leerkracht over het kind.

Welke ouder heeft recht op welke informatie?

Voor wie	Alle informatie	Bepaalde informatie	Geen informatie
Ouders die met elkaar getrouwd zijn; voor vader en moeder geldt	X		
Ouders die zijn gescheiden: voor vader en moeder geldt	x		
Ouders die hun partnerschap hebben laten registeren	x		
Ouders die niet met elkaar zijn getrouwd, maar via inschrijving in het centraal gezagsregister gezamenlijk gezag uitoefenen	x		
Ouder die niet met het gezag is belast	Geen inzage in dossier	x	
In geval van samenwonen, vader heeft het kind erkend, niet ingeschreven in het gezag register, voor vader geldt	Geen inzage in dossier	x	
In geval van samenwonen, vader heeft het kind erkend en ingeschreven in het gezag register, voor vader en moeder geldt	x		
Stel heeft samengewoond, nu uit elkaar, kind is erkend, maar niet ingeschreven in het gezag register, voor vader geldt	Geen inzage in dossier	x	
Ouders beiden uit ouderlijk gezag ontheven of ontzet, voor vader en moeder geldt		x	
Voogd	x		
Biologische vader die zijn kind niet heeft erkend			x
Grootouders die de verzorging van het kind op zich nemen omdat de ouders spoorloos zijn			x

Welke informatie valt onder beperkte informatie?

Het gaat om belangrijke feiten en omstandigheden. Deze moeten betrekking hebben op de persoon van het kind of zijn verzorging en opvoeding. Het betreft alle informatie over schoolvorderingen en ev. sociaal –pedagogische ontwikkelingen op school. De school kan ook weigeren de verzochte informatie over het kind te geven aan de ouder die niet met het ouderlijk gezag is belast als het gaat om informatie die hij niet ook zou geven aan de ouder die wel met het gezag belast is. Een goede reden is bijvoorbeeld een verklaring van een psychiater/psycholoog/pedagoog dat informatieverstrekking schadelijk is voor de gezondheids-en of gemoedstoestand van het kind.